

R

BẢO HIỂM XÃ HỘI VIỆT NAM

CHUYÊN ĐỀ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC:

**BẢO HIỂM XÃ HỘI ĐỐI VỚI NGƯỜI LAO
ĐỘNG TRONG QUÁ TRÌNH CỔ PHẦN HOÁ
DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC**

CHỦ BIÊN:

Thạc sĩ. CHU ĐỨC HOÀI

Hà Nội - 2002

4755

211104

**BẢO HIỂM XÃ HỘI
VIỆT NAM**

-----o0o-----

Số: 833.../BHXH-NCKH

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

-----o0o-----

Hà Nội, ngày 25 tháng 6 năm 2003

QUYẾT ĐỊNH CỦA TỔNG GIÁM ĐỐC BẢO HIỂM XÃ HỘI VIỆT NAM

V/v thành lập Hội đồng đánh giá kết quả nghiên cứu chuyên đề khoa học năm 2002

TỔNG GIÁM ĐỐC BẢO HIỂM XÃ HỘI VIỆT NAM

- Căn cứ Nghị định số 100/2002/NĐ-CP ngày 06 tháng 12 năm 2002 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bảo hiểm xã hội Việt Nam;

- Căn cứ Quyết định số 1147/QĐ-KH ngày 01 tháng 06 năm 1996 của Bộ trưởng Bộ Khoa học - Công nghệ và Môi trường (nay là Bộ Khoa học - Công nghệ) về việc công nhận Bảo hiểm xã hội Việt Nam là đầu mối kế hoạch khoa học, công nghệ;

- Căn cứ Quyết định số 2626/BHXH-TTKH ngày 24 tháng 12 năm 2001 của Tổng Giám đốc Bảo hiểm xã hội Việt Nam về việc giao nhiệm vụ nghiên cứu khoa học năm 2002;

- Căn cứ Quyết định 278/2003/QĐ-BHXH-TTCB ngày 12 tháng 3 năm 2003 của Tổng Giám đốc Bảo hiểm xã hội Việt Nam về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Trung tâm Nghiên cứu khoa học bảo hiểm xã hội;

- Theo đề nghị của Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu khoa học bảo hiểm xã hội,

QUYẾT ĐỊNH

Điều 1. Thành lập Hội đồng đánh giá kết quả nghiên cứu chuyên đề khoa học: *"Bảo hiểm xã hội đối với người lao động trong quá trình cổ phần hoá doanh nghiệp nhà nước"* do Thạc sĩ Chu Đức Hoài làm chủ biên.

BẢN NHẬN XÉT

Chuyên đề khoa học "Bảo hiểm xã hội đối với người lao động trong quá trình cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước" do Thạc sĩ Chu Đức Hoài chủ biên

Người nhận xét: Ts. Nguyễn Thị Tông - Tổng

Thư ký Hiệp hội Da - Giầy VN

Thực hiện chủ trương đổi mới, sắp xếp lại các DNNN nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động SX - KD, tăng tích lũy và đóng góp tích cực vào ngân sách Nhà nước, những năm gần đây cổ phần hoá các DNNN đã và đang được quan tâm thúc đẩy với mục tiêu chuyển đổi mạnh cơ cấu kinh tế, thu hút các nguồn vốn tham gia phát triển kinh tế đất nước. Một trong những nội dung bức xúc trong quá trình cổ phần hoá các DNNN là việc giải quyết chế độ bảo hiểm xã hội đối với người lao động khi DNNN chuyển sang DN cổ phần. Đảm bảo tốt các chế độ đối với người lao động trong quá trình cổ phần hoá DNNN góp phần tạo động lực khuyến khích phát triển sản xuất, tái sử dụng số lao động được đào tạo lại, có tay nghề cao, tạo điều kiện để người lao động yên tâm chuyển đ[ir công tác, học tập nâng cao nghiệp vụ, phấn đấu vươn lên v.v....Chuyên đề khoa học "Bảo hiểm xã hội đối với người lao động trong quá trình cổ phần hoá DNNN" được Thạc sĩ Chu Đức Hoài lựa chọn nghiên cứu góp phần giải quyết vấn đề bức xúc nêu trên. Nghiên cứu của tác giả thực sự cần thiết giúp các DN tháo gỡ khó khăn trong quá trình cổ phần hoá DNNN. Chuyên đề có ý nghĩa về mặt cơ sở lý luận cũng như thực tiễn khách quan.

Bằng phương pháp thống kê, phân tích và hệ thống hoá, tác giả đã tổng hợp các cơ chế chính sách liên quan tới bảo hiểm xã hội đối với người lao động trong quá trình cổ phần hoá DNNN, làm rõ cơ sở lý luận của việc thực hiện chính sách trên, khẳng định tính tất yếu của quá trình cổ phần hoá và cơ sở pháp lý liên quan đến quyền lợi bảo hiểm xã hội đối với người lao động, nêu được thực trạng và quá trình hoàn thiện cơ chế chính sách liên quan tới bảo hiểm xã hội đối với người lao động không chỉ trong quá trình cổ phần hoá DNNN, mà còn thực hiện chung cho quá trình đổi mới, sắp xếp lại DNNN, cho thuê bán khoán DNNN v.v...Trên cơ sở đó đề xuất các giải pháp hoàn thiện chính sách bảo hiểm xã hội đối với người lao động trong quá trình cổ phần hoá DNNN.

Kết quả nghiên cứu và các đề xuất của tác giả trong phần III (Về các giải pháp và kiến nghị) góp phần thúc đẩy giải quyết tốt chế độ đối với người lao động trong quá trình cổ phần hoá DNNN, đặc biệt giải quyết số lao động dôi dư. Những đề xuất trong chuyên đề có thể làm cơ sở để các DN ứng dụng trong quá trình cổ phần hoá DN.

Bố cục của chuyên đề gọn gàng, lô gích, có sức thuyết phục.

Từ thực tiễn ở các DN trong ngành công nghiệp nói chung cũng như ngành Da - Giày nói riêng: Bảo hiểm xã hội đối với người lao động trong quá trình cổ phần hoá còn nhiều vấn đề bất hợp lý, xin bổ sung một số vấn đề cụ thể như sau:

- Một số đối tượng thuộc diện cấp Bộ, Ngành quản lý làm việc tại các DNNN, khi sắp xếp, giải thể lại không được điều chỉnh theo các quy định của Nhà nước về chế độ bảo hiểm xã hội đối với người lao động, làm cho các DN lúng túng khi giải quyết những trường hợp liên quan, bản thân người lao động khó lựa chọn.

- Một số DNNN khi chuyển đổi rất khó khăn về tài chính, không có khả năng giải quyết các chế độ cho người lao động theo luật định, làm cho người lao động rơi vào hoàn cảnh rất khó khăn., sự hỗ trợ của Nhà nước thực sự cần thiết trong những trường hợp như thế này.

NGƯỜI NHẬN XÉT

TS. Nguyễn Thị Tông

NHẬN XÉT CHUYÊN ĐỀ KHOA HỌC
“BẢO HIỂM XÃ HỘI ĐỐI VỚI NGƯỜI LAO ĐỘNG TRONG QUÁ TRÌNH
CỔ PHẦN HOÁ DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC”

do Thạc sỹ Chu Đức Hoài chủ biên

-----***-----

Sau khi đọc xong toàn bộ thuyết minh kết quả nghiên cứu chuyên đề khoa học “*Bảo hiểm xã hội đối với người lao động trong quá trình cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước*” do Thạc sỹ Chu Đức Hoài chủ biên, tôi có nhận xét như sau:

1. Tính cấp thiết của chuyên đề nghiên cứu:

Cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước là một chính sách lớn của Đảng và Nhà nước ta nhằm góp phần quan trọng trong việc nâng cao hiệu quả, sức cạnh tranh của doanh nghiệp; tạo ra loại hình doanh nghiệp có nhiều chủ sở hữu, trong đó có đông đảo người lao động; tạo động lực mạnh mẽ và cơ chế quản lý năng động cho doanh nghiệp để sử dụng có hiệu quả vốn, tài sản của Nhà nước và của doanh nghiệp. Đồng thời, cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước cũng nhằm huy động vốn của toàn xã hội bao gồm: Cá nhân, các tổ chức kinh tế, tổ chức xã hội trong và ngoài nước để đầu tư đổi mới công nghệ, phát triển doanh nghiệp. Phát huy vai trò làm chủ thực sự của người lao động, của các cổ đông; tăng cường sự giám sát của nhà đầu tư đối với doanh nghiệp; bảo đảm hài hoà lợi ích của Nhà nước, của doanh nghiệp, của nhà đầu tư và người lao động.

Trong 10 năm qua, để đạt mục tiêu trên, Đảng và Nhà nước ta đã có những cố gắng rất lớn, tạo mọi điều kiện cả về cơ sở pháp lý, cơ chế chính sách đến cơ sở vật chất kỹ thuật, cán bộ và tổ chức thực hiện rất bài bản với những bước đi cụ thể theo chương trình, kế hoạch hàng năm đã vạch ra, nhằm đẩy nhanh tiến độ cổ

phần hoá doanh nghiệp Nhà nước. Nhưng trên thực tế, kết quả đạt được vẫn còn rất hạn chế, tiến độ cổ phần hoá bình quân hàng năm chỉ đạt 51,6%. Nguyên nhân làm chậm tiến độ cổ phần hoá có nhiều, nhưng một trong những nguyên nhân quan trọng phải kể đến là các chính sách liên quan đến việc cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước nói chung và chính sách bảo hiểm xã hội (BHXH) nói riêng đối với người lao động trong các doanh nghiệp đã và đang tiến hành cổ phần hoá còn nhiều bất cập, thiếu đồng bộ, nhiều điểm chưa phù hợp, mặc dù đã được sửa đổi, bổ sung nhiều lần.

Trước tình hình đó, chuyên đề “*Bảo hiểm xã hội đối với người lao động trong quá trình cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước*” đã đi sâu nghiên cứu, phân tích một cách có hệ thống cơ sở lý luận và thực tiễn trong việc giải quyết các chế độ chính sách BHXH đối với người lao động trong các doanh nghiệp tiến hành cổ phần hoá trên cơ sở đó đưa ra các quan điểm và giải pháp khả thi nhằm đẩy nhanh tiến độ cổ phần hoá nên việc nghiên cứu của chuyên đề là rất cần thiết, bổ ích và bức xúc, có ý nghĩa cả về lý luận lẫn thực tiễn.

2. Mục tiêu nghiên cứu của chuyên đề:

Do yêu cầu và phạm vi nghiên cứu có hạn, chuyên đề nghiên cứu nhằm đạt các mục tiêu chủ yếu sau:

- Phân tích cơ sở lý luận của việc thực hiện chế độ chính sách BHXH đối với người lao động trong quá trình cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước.

- Phân tích thực trạng việc giải quyết chế độ, chính sách BHXH đối với người lao động trong các doanh nghiệp Nhà nước tiến hành cổ phần hoá trong thời gian qua.

- Đề xuất các giải pháp phù hợp và khả thi trong việc thực hiện các chế độ, chính sách BHXH đối với người lao động trước và sau khi cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước.

3. Kết cấu nội dung chủ yếu:

Để đạt mục tiêu nghiên cứu trên, với 63 trang ngoài phần mở đầu và kết luận, kết cấu nội dung chủ yếu của chuyên đề gồm 3 chương:

- Chương 1: *Cơ sở lý luận của việc thực hiện chính sách BHXH đối với người lao động trong quá trình cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước.*

Với 16 trang (từ trang 4 đến trang 20) chuyên đề đã làm rõ cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước là một chính sách lớn của Đảng và Nhà nước ta. Muốn thực hiện tốt cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước cần phải giải quyết nhiều vấn đề trong đó không thể bỏ qua chính sách BHXH đối với người lao động trong các doanh nghiệp đã và đang tiến hành cổ phần hoá. Chuyên đề tiếp tục đi sâu nghiên cứu cơ sở pháp lý và yêu cầu trong việc thực hiện chính sách BHXH đối với người lao động trong cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước.

- Chương 2: *Thực trạng chính sách BHXH đối với người lao động trong cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước.*

Với 31 trang (từ trang 21 đến trang 52) chuyên đề đã phân tích đánh giá thực trạng về chính sách BHXH và việc thực hiện chính sách đối với người lao động thuộc các doanh nghiệp Nhà nước đã và đang tiến hành cổ phần hoá trong thời gian qua. Nêu ra những bất cập và những điểm chưa phù hợp, thiếu tính khả thi của chính sách đối với lao động trong cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước.

- Chương 3: *Quan điểm và giải pháp hoàn thiện chính sách BHXH đối với người lao động trong cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước.*

Với 11 trang (từ trang 53 đến trang 63) chuyên đề đã xác định rõ quan điểm cần quán triệt và đưa ra các giải pháp cụ thể khi giải quyết các chế độ, chính sách BHXH đối với người lao động trong cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước.

Theo tôi, kết cấu nội dung như vậy là hợp lý, đảm bảo tính lôgic của chuyên đề nghiên cứu.

4. Những đóng góp của chuyên đề:

- Về mặt lý luận:

+ Chuyên đề đã hệ thống hoá được các quan điểm, các chế độ, chủ trương chính sách và các văn bản pháp quy của Đảng và Nhà nước ta trong việc cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước trong những năm qua.

+ Xác định rõ cơ sở pháp lý và vai trò quan trọng của việc xây dựng, ban hành và thực hiện các chính sách, đặc biệt là chính sách BHXH, đối với người lao động trong cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước.

+ Đưa ra quan điểm nhận thức mới khi giải quyết lao động dôi dư trong quá trình cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước, đó là: Giải quyết lao động dôi dư không đơn thuần chỉ là vấn đề xã hội, mà còn là vấn đề kinh tế, chính trị rất nhạy cảm. Đồng thời, việc giải quyết lao động dôi dư không phải là việc riêng của doanh nghiệp, của Nhà nước hay của người lao động mà đòi hỏi trách nhiệm cao và có sự phối hợp nhịp nhàng, chặt chẽ của cả 3 phía: Nhà nước, doanh nghiệp và người lao động. *Tôi đồng tình với quan điểm này.*

- Về mặt thực tiễn:

+ Chuyên đề đã nêu rõ thực trạng trong quá trình diễn biến cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước trong 10 năm qua. Đánh giá các mặt được và mạnh dạn vạch ra những mặt yếu, bất cập, không phù hợp, thiếu đồng bộ của hệ thống chính sách cổ phần hoá trong thời gian qua.

+ Đưa ra một số giải pháp khả thi để thực hiện tốt chính sách BHXH đối với người lao động nhằm đẩy nhanh quá trình cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước trong thời gian tới.

+ Ngoài ra, chuyên đề cũng mạnh dạn *cảnh báo* một thực tế diễn ra trong quá trình cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước thời gian qua, đó là: Có một số doanh nghiệp sau cổ phần hoá đã và đang chuyển dần thành công ty tư nhân, do một số cá nhân lợi dụng các quy định chưa chặt chẽ của chính sách trong việc sử dụng quyền mua, bán cổ phần đã dùng mọi hình thức, mọi biện pháp để mua lại số cổ phần của đa số cổ đông là người lao động trong doanh nghiệp để nắm trong tay đa số cổ phần của công ty và trở thành ông chủ thực sự còn người lao động lại trở thành người làm thuê, vì vậy, việc thực hiện mục tiêu cổ phần hoá doanh nghiệp phần nào bị hạn chế.

5. Hạn chế của chuyên đề:

- Trong *Chương 1 “Những cơ sở lý luận của việc thực hiện chính sách BHXH đối với người lao động trong cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước”* nội dung còn đơn giản, chưa sắc nét, chưa nêu bật được bản chất và sự khác nhau căn bản trong việc thực hiện chính sách BHXH đối với người lao động trong các doanh nghiệp cổ phần hoá với lao động trong các doanh nghiệp khác. Nếu chuyên đề đi sâu vào các nội dung trên sẽ tạo cơ sở lý luận vững chắc hơn khi đưa ra các biện pháp giải quyết số lao động dôi dư trong cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước.

- Chuyên đề còn nhiều chỗ trùng lặp nhất là phân phân tích thực trạng ở *Chương 2. Theo tôi, ở Chương 2* không nên tách làm hai mục lớn:

I. Những quy định cơ bản của Nhà nước trong việc giải quyết BHXH cho người lao động dôi dư khi doanh nghiệp thực hiện cổ phần hoá.

II. Thực trạng chính sách BHXH đối với người lao động dôi dư trong cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước.

Mà nên ghép là một phần thì trình bày sẽ ngắn gọn và không trùng lặp mà chuyên đề vẫn thể hiện rõ được thực trạng của quá trình diễn biến cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước trong thời gian qua.

- Sau khi nêu các quan điểm và giải pháp cụ thể, nếu chuyên đề đưa ra một vài kiến nghị với Nhà nước thì ý nghĩa thực tiễn của chuyên đề sẽ nâng cao hơn.

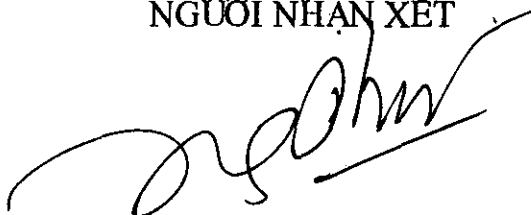
6. Kết luận:

Tuy còn một số hạn chế nhưng chuyên đề đã có những đóng góp đáng quý về mặt lý luận lẫn thực tiễn nếu được thực hiện trong thời gian tới sẽ góp phần đẩy nhanh cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước và tạo nhiều thuận lợi trong việc giải quyết chế độ, chính sách cho người lao động trong quá trình thực hiện cổ phần hoá doanh nghiệp Nhà nước. Kết quả đó đã chứng minh nhóm nghiên cứu chuyên đề đã làm việc nghiêm túc và tìm hiểu thực tiễn khá công phu.

Tôi đánh giá chuyên đề đạt loại khá.

Hà Nội, ngày 02 tháng 07 năm 2003

NGƯỜI NHẬN XÉT

TS. Nguyễn Tiến Phú
Ủy viên Hội đồng khoa học
Phó Chánh Văn phòng
Bảo hiểm xã hội Việt Nam